

תלמידה: תאיר טנגבוים

כיתה: ח

מורה מלווה: תהלה סיבוי

בי"ס: אולפנת אמיית עלי זהב

שאלה תורנית והקשר לחיים האישיים שלי

בעקבות מערכות הבחירות האחרונות שמתי לב לנושא טעון שעולה פעמים רבות והוא: שאלת הצביון היהודי של מדינת ישראל.

המושג "מדינת הלכה" אומנם לא הזכר באופן מפורש במערכת הבחירות כיעד ריאלי אך ישנם חלקים בעם ובדמוקרטיה ששואפים בתוכם ומתפללים שאכן תהיה היתכנות למדינת הלכה במדינת ישראל של ימינו.

עבורי, הנושא של מדינת הלכה הוא מענין ומשמעותי. כיוון שבהיותי נערה דתייה חלק משאיפותיי הם שאכן תהיה מדינה כזאת וענין אותי להבין כיצד ובאיזה אופן תוכל להתקיים המדינה על פי ההלכה היהודית.

מכיוון שהנושא מקיף חיים שלמים בחרתי בתת נושא בתוך המכלול של מדינת הלכה. **בחרתי להתמקד בשיטת השלטון המתאימה למדינה לפי ההלכה והתורה**. כידוע שיטת השלטון בישראל היא הדמוקרטית. ידוע כי יש מספר שיטות שלטון ועינין אותי להבין מהו השלטון האידיאלי מבחינת ההלכה? האם זו הדמוקרטיה או שלו היתה המדינה שלנו מונגת על פי ההלכה היה פה ממשל מסוג אחר? מכיוון שלפי דעתי השלטון שקיים משפיע מאוד על המדינה עצמה, חשבתי שדרך בירור שיטת השלטון אוכל גם ללמוד עד כמה צביונה של מדינת ישראל כיום קרוב לערכים של מדינת הלכה על פי היהדות.

סקירת מקורות תורניים

מה שלמדתי במהלך הכנת העבודה הוא **השלטון שהתורה מזכירה ומתייחסת אליו הוא שלטון מלוכני**- בפרשת המלך בספר דברים, ישנה מחלוקת ארוכה האם התורה מחייבת להמליך מלך או מתנגדת להמלכת מלך? רוב המפרשים טוענים שהתורה נתנה את האפשרות להמליך מלך אם העם ירצה בכך אך לא חייבה במפורש.

השלטון המלוכני מופיע בצורה מפורשת בתורה בצורה לא ממש בהיר ומוחלט ונשאלת השאלה האם יש שלטון אידיאלי ביהדות? ואכן גיליתי להפתעתי שביהדות אין שלטון אידיאלי מוחלט והסיבה העיקרית לכך היא שלכל תקופה זמן מתאים שלטון שונה ואין שלטון מוחלט שמתאים תמיד. זאת אומרת שישנה אפשרות לשנות את השלטון לפי הרצון והצרכים של העם. מזה ניתן להסיק כי ביהדות אין שלטון אידיאלי מוחלט.

כאן אנו חוזרים לפרשת המלך שם מוזכר שאם העם רוצה הוא יכול להמליך מלך. השאלה הנשאלת היא האם בימינו ישנה אפשרות כזאת להמליך מלך?

הרב הרצוג עונה על שאלה זו ומסביר שאין לנו עדיין את השאלה של ימינו מלך מכיוון שאין לנו את התנאים להמלכת מלך לפי התורה (סנהדרין, אורים ותומים וכו') לכן כיום אנו מעמידים נשיא ראש ממשלה ממשלה שאנו בוחרים (כמו פרנס ציבור בגולה).

למרות הסמכות שישנה לראשי הציבור שאנו מעמידים הם אינם במקום מלך (מלך צריך להיות גומל חסדים, מאמין, רצונו להביא את שם ה' בעולם, גיבור חיל, עניו), וגם כשהיה לנו האפשרות להמליך מלך צריך שיהיה רוב עם בעד המלכת מלך.

כיום אנו חיים תחת שלטון דמוקרטי- משטר שבו האזרחים יכולים להשפיע על אופי השלטון באמצעות בחירת נציגים למוסדות השונים, -"אין מעמידין פרנס על הציבור, אלא **אם כן נמליכים בציבור**" (ברכות נה) משפט זה מתאים לסוג השלטון הדמוקרטי המתקיים כיום. בנוסף השיטה הדמוקרטית נותנת אחריות לעם וכך כל אחד יכול להיות שותף ולהשפיע על עתיד המדינה. לסיכום, השלטון הדמוקרטי כשלעצמו אינו סותר את היהדות.

כפי שראינו כל שיטות השלטון על פי הדרכת חז"ל מצריכות הסכמה של רוב עם.

סקירת מקורות חברתיים וסיכום

הסקר שעשיתי בא לבדוק אם אכן גם כיום רוב האנשים מעדיפים שלטון דמוקרטי והאם הם רואים שלטון זה כמתאים לתפיסת מדינת הלכה היהודית.

תוצאות הסקר לימדו אותי שאכן רוב האנשים מעדיפים וחושבים שדמוקרטיה זוהי השיטה המתאימה לימינו, יותר מזה רוב האנשים סבורים שהדמוקרטיה היא שיטת השלטון האידיאלית לפי היהדות. כך שאם הייתה כיום מדינת הלכה, מבחינת סוג השלטון יתכן מאד שזה היה נשאר שלטון דמוקרטי.

לאור כל מה שכתבתי חשוב לזכור כי בכל שיטת שלטון, הקב"ה תמיד מעל שלטון זה או אחר ושלמרות שבני אדם שולטים בפועל על המדינה, עדין מי ששולט על כל העולם וברואיו זה הקב"ה.